

Pogosta vprašanja in odgovori, povezani z izdajo obveznice RS za državljane z oznako RS94

1. Kaj je vrednostni papir?

Vrednostni papirji so oblika finančnih instrumentov, ki imetniku omogočajo določene pravice, najpogosteje povezane z donosom, lahko pa tudi z glasovanjem (pri lastniških vrednostnih papirjih). Povedano z drugimi besedami, izdajatelj vrednostnega papirja se zavezuje, da bo izpolnil zapisano obveznost njegovemu imetniku.

Vrednostni papirji kot taki so pogodba med izdajateljem in lastnikom, njihova značilnost pa je tudi ta, da je z njimi možno trgovati, torej omogočajo prenos premoženjskih pravic.

Najpogosteje so izdajatelji vrednostnih papirjev podjetja ali javne institucije (država, občine, ...), izdajajo pa se za namene financiranja in zbiranja kapitala. Imetniki vrednostnih papirjev pa za svojo investicijo pričakujejo določen donos. Najbolj poznane vrste vrednostnih papirjev so delnice in obveznice.

2. Kaj je obveznica?

Obveznice so vrsta dolžniških vrednostnih papirjev, ki jih izda država, podjetje ali druga pravna oseba, z namenom pridobitve dodatnih finančnih sredstev. Kupci obveznic dejansko posojajo denar izdajatelju in prejmejo obveznice kot potrdilo o dolgu. V zameno za to posojilo, izdajatelj obljublja, da bo kupcu obveznice (upniku) izplačal dogovorjene obresti (navadno letno ali polletno) in vrnil glavnico, ki predstavlja prvotno posojilo, ob določenem roku, imenovanem rok dospelja. Obveznice imajo rok zapadlosti daljši od enega leta.

Donosnost pri obveznicah je znana vnaprej, če le obveznice pred dospeljem ne prodamo ali če izdajatelj ne naleti na večje likvidnostne težave. Večina obveznic tudi kotira na borzi, kar pomeni, da obveznico lahko prodamo pred njenim dospeljem, donosnost pa je v takšnem primeru odvisna od trenutnih razmer na kapitalskih trgih.

Obstajajo različne vrste obveznic. Med najpogostejše obveznice lahko uvrstimo korporativne obveznice, ki jih izdajo podjetja in državne obveznice, ki jih izdajo vlade. Poznamo tudi posebne oblike, kot so npr. indeksne obveznice, ki so povezane z določenim indeksom, in zamenljive obveznice, ki omogočajo lastnikom, da jih pod določenimi pogoji, zamenjajo za delnice izdajatelja.

Vlagatelji, ki kupijo navadne obveznice, postanejo upniki izdajatelja, kar pomeni, da imajo prednostno pravico do plačila obresti in glavnice pred lastniki delnic v primeru stečaja izdajatelja.

Investiranje v obveznice je ena od možnosti razpršitve premoženja in prinaša reden dohodek v obliki kuponov oz. obresti.

3. Kaj so prednosti obveznic ?

Obveznice prinašajo tudi kar nekaj prednosti za vlagatelje, med katerimi so največje:

- **Fiksni donos**

Obveznice prinašajo fiksno donosnost (v naprej znana obrestna mera), če jih držimo do dospelja in izdajatelj ne naleti na večje težave pri poslovanju (kreditno tveganje). Poznano je torej dospelje (datum vračila glavnice), obrestna mera ter način obračunavanja in izplačilo kuponov oz. obresti.

Pri delnicah je situacija bistveno drugačna. Tako vrednost same delnice, kot tudi dividende močno nihajo, zato so delnice smatrane kot veliko bolj tvegana naložba v primerjavi z obveznicami. Prav tako so imetniki delnic v primeru stečaja poplačani kot zadnji. Če torej želimo manjše tveganje ter vnaprej znano donosnost, so obveznice smiselna naložba.

- **Razpršitev premoženja**

Pogosto omenjena formula za uravnotežen portfelj je, da imamo v obvezniških naložbah takšen odstotek, kot je naša starost. Če je nekdo npr. star 30 let, bi bil uravnotežen portfelj sestavljen iz 70 % delnic in 30 % obveznic. Seveda je več faktorjev, ki vpliva na to, kam vlagati prosta denarna sredstva, načeloma pa se lahko držimo te formule kot osnovno usmeritev.

- **Ohranjanje kapitala**

Obveznice veljajo za razmeroma varno naložbo, če skrbno izberemo izdajatelje. Podobno kot nepremičnine, obveznice tako padejo v kategorijo ohranjanja kapitala. Z obveznicami bomo težko dosegli visoke donose, kot npr. na delniškem trgu, je pa samo tveganje bistveno manjše.

- **Likvidnost**

Pomembna komponenta pri obveznicah je tudi likvidnost. To pomeni, da večina obveznic uglednih izdajateljev kotira na borzi in lahko posledično obveznico predčasno prodamo. Tukaj pa naletimo na pomembno razliko. Če prodamo obveznico pred njenim dospeljem, je cena, po kateri je obveznica prodana, določena glede na trenutne tržne pogoje, vključno z obrestnimi merami, kreditnim tveganjem, razmerami na finančnih trgih in drugimi dejavniki.

4. Kaj so najpogostejša tveganja, ki jih prinaša vlaganje v obveznice

Vlaganje v obveznice prinaša tako priložnosti kot tudi tveganja, ki jih mora vsak vlagatelj v obveznice dobro poznati in razumeti. Glavna tveganja predstavljajo:

- **Tveganje makro dejavnikov**

Fluktuacije obrestnih mer, ki jih določajo centralne banke, inflacijska pričakovanja in drugi makroekonomski dejavniki neposredno vplivajo na cene obveznic.

- **Kreditno tveganje**

Kreditno tveganje pomeni, da izdajatelj ni sposoben vrniti posojila iz določenega razloga.

- **Tveganje vpoklica**

V določenih primerih lahko izdajatelj obveznice izvede odkup pred datumom zapadlosti, če je to določeno v pogojih izdaje.

- **Likvidnostno tveganje**

Čeprav obveznice veljajo za likvidne, so lahko določene obveznice kreditno manj sposobnih izdajateljev manj likvidne ali postanejo nelikvidne zaradi pretresov na kapitalskih trgih ali težav posameznega izdajatelja.

- **Valutno tveganje**

Pri nakupu obveznic v tuji valuti vlagatelji tvegajo, da bodo lahko nihanja menjalnih tečajev tako negativno kot pozitivno vplivala na vrednost njihove naložbe.

Pomembno je, da se ob vlaganju v obveznice zavedamo vseh navedenih tveganj, predvsem pa dobro preverimo izdajatelja ter pogoje izdaje obveznic.

5. Kaj je primarni in kaj je sekundarni trg vrednostnih papirjev?

Ena najpomembnejših značilnost vrednostnih papirjev ta, da se z njim lahko trguje. Na primarnem trgu podjetja ali države izdajo vrednostni papir in tako zberejo kapital, na sekundarnem trgu pa se z izdanimi vrednostnimi papirji trguje.

Ko vlada Republike Slovenije izda obveznice za financiranje proračuna, to stori na primarnem trgu. Transakcije na primarnem trgu so neposredne med izdajateljem in vlagatelji (kupci), kar pomeni, da izdajatelj vrednostnih papirjev prejme denarna sredstva iz teh transakcij.

Sekundarni trg je trg, kjer se z vrednostnimi papirji trguje, potem ko so enkrat že bili izdani na primarnem trgu in se je izdajatelj odločil za uvrstitev obveznice na organiziran trg (borzo). Borza je mesto, kjer vlagatelji kupujejo in prodajajo vrednostne papirje medsebojno, ne pa neposredno od samega izdajatelja.

Na sekundarnem trgu se cene vrednostnih papirjev nenehno spreminjajo in so odvisne od ponudbe in povpraševanja na trgu. Izdajatelj vrednostnih papirjev ne prejme neposrednih sredstev iz transakcij na sekundarnem trgu.

Velja omeniti tudi to, da sekundarni trg zagotavlja likvidnost za vrednostne papirje, ki so bili prvotno izdani na primarnem trgu. To pomeni, da lahko vlagatelji prosto kupujejo in prodajajo te vrednostne papirje na

odprtem trgu. Nova KBM bo za obveznice RS94 na sekundarnem trgu vzdrževala likvidnost, tako da bodo lahko v vsakem trenutku do zapadlosti lahko prodane ali kupljene.

6. Kakšna je razlika med depozitom in obveznico?

Depoziti obstajajo v obliki kratkoročne in dolgoročne naložbe, medtem ko obveznice predstavljajo predvsem dolgoročno naložbo.

Z vidika vlagateljev veljajo tako depoziti do zneska 100.000 EUR, ki so del sistema zajamčenih vlog Republike Slovenije, kakor obveznice RS, kjer vlagatelj prevzame tveganje Republike Slovenije, za relativno manj tvegane naložbe.

Pri depozitih vlagatelj običajno prejme izplačilo zneska obresti skupaj z glavnico ob zapadlosti depozita, medtem ko pri obveznici imetnik prejme izplačilo glavnice ob zapadlosti, v vmesnem obdobju pa prejema obresti.

Pri depozitu se vlagatelj zaveže vezati sredstva do izteka ročnosti. Obveznico pa vlagatelj lahko proda na sekundarnem trgu kadarkoli do zapadlosti. Nova KBM je zavezana pri obveznicah RS94 vzdrževati sekundarni trg, kar pomeni da zagotavlja povpraševanje in ponudbo.

7. Kaj so t.i. ljudske obveznice? Čemu so namenjene?

Ljudske obveznice so državni dolžniški vrednostni papir. Namenjene so fizičnim osebam. Vlagatelj z nakupom državi posodi denar, ki ga dobi nazaj ob dospelju obveznice. V vmesnem času pa je vlagatelj upravičen do zagotovljenih obresti.

Čeprav lahko fizične osebe načeloma kupijo vse vrste obveznic, je zaradi zakonitosti trga obveznic oziroma načina izdaje obveznic v primarni izdaji, to v praksi težje izvedljivo. Postopek izdaje, vpisa in trgovanja z ljudskimi obveznicami pa je prilagojen fizičnim osebam.

8. Kdo lahko vpisuje oz. kupuje obveznice RS94?

Izdaja obveznice je namenjena polnoletnim fizičnim osebam s stalnim ali začasnim prebivališčem v Republiki Sloveniji.

9. Kakšna je obrestna mera/kakšen bo donos?

Obrestna mera obveznice RS94 je nespremenljiva in se izplačuje enkrat letno. Letna obrestna mera obveznice RS94 je 3,4%.

10. Kakšne so značilnosti obveznice RS94?

Obveznica ima nominalno vrednost 1000 EUR. Njena vpisna cena je 100% od glavnice. Obveznica bo izdana predvidoma 23. februarja 2024 in dospe v izplačilo predvidoma 23. februarja 2027. Obresti v višini 3,4% bodo izplačane vsako leto 23. februarja. Obveznico bo mogoče prek Nove KBM prodati na Ljubljanski borzi.

11. Kako se oblikuje cena obveznic?

Obrestno mero bo Ministrstvo za finance določilo pred objavo obvestila o zbiranju ponudb za vpis obveznice, na podlagi krivulje donosnosti zakladnih menic in s pribitkom okvirne premije za novo izdajo.

12. Od česa je odvisna cena obveznic od izdaje do zapadlosti?

Cena obveznic od primarne izdaje do zapadlosti je sicer odvisna od gibanja obrestnih mer na finančnih trgih. To pomeni, da če bi vlagatelji želeli prodati obveznico pred zapadlostjo, se njena tržna cena lahko razlikuje od vpisne cene, česar se morajo vlagatelji zavedati, če bi obveznico želeli prodati na trgu pred zapadlostjo. Seveda pa vlagatelji od izdajatelja ob zapadlosti prejmejo celotno glavnico, ne glede na obrestne mere oziroma ceno obveznice na sekundarnem trgu tekom trajanja obveznice.

13. Bo kupec obveznic potreboval trgovalni račun?

Za namen vpisa obveznic je potreben trgovalni račun. Če vlagatelj trgovalnega računa še nima, bo moral le tega odpreti. Trgovalni račun lahko odprete v kateri koli naši poslovalnici in v izbranih poslovalnicah Pošte Slovenije (odvisni borznoposredniški zastopnik), s seboj pa prinesite osebni dokument, bančno kartico in davčno številko.

Če ima vlagatelj že odprt trgovalni račun pri banki ali borznoposredniški hiši, lahko državne obveznice prejme na ta obstoječi račun. Odpiranje dodatnega/posebnega računa samo za nakup obveznic ni potrebno.

14. Kdaj bo/je mogoče vpisati (kupiti) obveznico?

Postopek vpisa poteka od 1.2.2024 do 16.2.2024.

15. Kje so vpisna mesta ?

Nakup obveznic omogočamo v poslovalnicah ILIRIKE [v Ljubljani, Mariboru in Novem mestu](#), ki bodo v ta namen odprte 6 dni v tednu, od ponedeljka do vključno sobote, med 8:00 in 19:00. Poleg naših poslovalnic bodo stranke lahko vpisale obveznice tudi v [109-ih izbranih poslovalnicah Pošte Slovenije](#).

16. Kaj potrebujem za odprtje trgovalnega računa?

Za namen odprtja trgovalnega računa potrebujete:

- veljaven osebni dokument (osebna izkaznica, potni list, vozniško dovoljenje),
- imetniški transakcijski račun,
- davčno številko,
- EMŠO oz. KID kodo (se pridobi na KDD), če nimate EMŠO.

Videoidentifikacijo lahko opravite vsak delavnik od 08:00 do 20:00 ter v soboto od 08:00 do 16:00.

17. . Kako lahko oddam naročilo za vpis (nakup) obveznice?

Naročilo za nakup obveznic lahko oddate na naslednje načine:

- osebno v [poslovalnicah ILIRIKE](#) in v [izbranih poslovalnicah Pošte Slovenije](#) (odvisni borznoposredniški zastopnik)
- preko spletne trgovalne platforme ILIRIKA Online (pogoj je odprt trgovalni račun);
- po telefonu borznemu posredniku (pogoj je odprt trgovalni račun).

Da je naročilo veljavno, je ob oddaji naročila potrebno zagotoviti tudi sredstva za nakup obveznic na TRR.

Podatki za nakazilo:

Namen vplačila:	«Name» «LastName» - OBVEZNICA RS94
Prejemnik:	ILIRIKA BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA D.D.LJUBLJANA, SLOVENSKA 54A, 1000 LJUBLJANA
TRR	SI56 0292 4026 2175 377; ODPRT PRI NLB D.D.
Sklic:	00 - «AccountId»
Koda namena:	SECU
Znesek:	«Price» x «Volume» + 15 EUR*

Za izvršitev naročila morate obvezno predhodno nakazati zahtevana denarna sredstva na naš fiduciarni račun za stranke: SI56 0292 4026 2175 377.

POMEMBNO, JE, DA NAKAŽETE DENARNA SREDSTVA nakažite IZ LASTNEGA BANČNEGA RAČUNA, KI STE GA NAVEDLI PRI ODPRTJU POGODBE, IN TO NAJKASNEJE DO 15.02.2024 DO 12:00 URE.

V NASPROTNEM PRIMERU VAM NE MOREMO ZAGOTOVITI, DA BOMO ODDALI NAROČILO ZA VPIS OBVEZNIC NA PRIMARNI TRG IN DA BOSTE OBVEZNICE POSLEDIČNO TUDI DOBILI.

18. Koliko časa traja postopek vpisa (nakupa) obveznic?

a) NOVA STRANKA – osebno v poslovalnici ali prek videoidentifikacije – približno **25 minut**

Urediti je potrebno identifikacijo stranke, izpolniti vprašalnik o znanju in izkušnjah ter podpisati pogodbeno dokumentacijo za namen odprtja trgovalnega računa. Nato se odda naročilo za nakup obveznic in uredi nakazilo denarnih sredstev.

b) OBSTOJEČE STRANKE – osebno v poslovalnici – približno **10 minut**

Po potrebi se posodobijo podatki stranke in vprašalnik o znanju in izkušnjah. Nato se odda naročilo za nakup obveznic in uredi nakazilo denarnih sredstev.

c) OBSTOJEČA STRANKA – prek telefona ali elektronsko preko spletne trgovalne platforme ILIRIKA Online **5 minut**

19. Kakšni so stroški nakupa obveznic ?

1. Strošek vodenja trgovalnega računa: Paket RS 15,00 EUR ob upoštevanju elektronskega poslovanja in elektronske komunikacije
2. Paket RS v primeru klasičnega obveščanja 28,00 EUR
3. Brez stroška ležarine in nadomestila za izplačilo kuponov (velja za nove in obstoječe stranke)
4. Stroški KDD-ja se zaračunajo skladno s cenikom KDD

Poseben cenik ILIRIKE za vodenje trgovalnega računa velja zgolj za nove stranke, ki bodo imele v portfelju samo obveznico z oznako RS94 kupljeno na primarni izdaji ali katerokoli kasnejšo državno obveznico izdano s strani Republike Slovenije namenjeno izključno fizičnim osebam. V primeru, da bo stranka v portfelj dodala katerikoli drug vrednostni papir zgoraj navedena ugodnost glede stroška vodenja trgovalnega računa za njih ne bo več veljala in se ji bo strošek vodenja trgovalnega računa zaračunal skladno z vsakokrat veljavnim cenikom ILIRIKE, ki je objavljen na naši [spletni strani](#).

ILIRIKA d.d. Ljubljana prejme od Ministrstva za finance distribucijsko provizijo v višini 0,10%.

20. Zakaj je ta račun potrebno imeti, zakaj brez njega obveznice ne bo mogoče kupiti?

V Republiki Sloveniji se vrednostni papirji strank lahko vodijo le na (trgovalnem) računu stranke, kar je potrebno zaradi sledenja zahtevam relevantnih evropskih zakonodajnih aktov na tem področju. Evropska regulacija namreč štiti finančne trge in udeležence na njih in vzpostavlja zaupanje, da se posli z vrednostnimi papirji izvajajo pravilno in pravočasno – osrednjo vlogo pri tem pa imajo centralno depotne družbe (pri nas KDD). Tudi v času do dospelja je potrebno na ustrezen način izkazovati imetništvo vrednostnega papirja.

Nacionalna zakonodaja na tem področju sledi evropskim zakonodajnim smernicam. Tako Zakon o nematerializiranih vrednostnih papirjih (ZNVP-1) v 8. členu določa, da imetnik pridobi nematerializirani vrednostni papir, ko se ta vpiše na njegov račun v centralnem registru ter izrazi voljo za razpolaganje z nematerializiranim vrednostnim papirjem tako, da članu centralno depotne družbe, ki vodi njegov račun nematerializiranih vrednostnih papirjev, izda ustrezno naročilo za prenos ali obremenitev nematerializiranih vrednostnih papirjev.

Nadalje tudi Zakon o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1) v 296. členu določa, da borzoposredniška družba nematerializirane vrednostne papirje posamezne stranke vodi na računu nematerializiranih vrednostnih papirjev te stranke.

21. Na katere stroške mora biti pozoren vlagatelj?

Vlagatelji morajo upoštevati stroške trgovalnih računov in drugih provizij borznih posrednikov ter davke. V

obvestilu o vpisu obveznic Republike Slovenije za fizične osebe bodo podani informativni izračuni nadomestil in stroškov za različne zneske vpisa obveznic pri posameznih borznih posrednikih.

22. Kdo bo uradni vzdrževalec likvidnosti in kaj to sploh pomeni?

Nova KBM deluje kot uradni vzdrževalec likvidnosti na sekundarnem trgu za zakladne menice in državne obveznice, v tem okviru bo tudi za to obveznico vzdrževal sekundarni trg, kar pomeni, da bo zagotavljal tako povpraševanje kot ponudbo.

23. Koliko bo znašal najmanjši oz. največji znesek vplačila oz. vpisa?

Minimalni znesek vpisa je 1000 EUR, maksimalni pa 100.000 EUR, pri čemer bo v primeru presežnega vpisa lahko število obveznic, ki bodo dodeljene posameznemu vlagatelju, manjše od vpisanega zneska, vendar ne manj kot 1000 EUR.

24. Ali za moj vložek velja kakšna garancija?

Ker je izdajatelj obveznice RS94 Republika Slovenija, država jamči za izplačilo glavnice in obresti.

25. Komu ljudske obveznice koristijo oziroma za koga so primerne naložbe v obveznice?

Obveznica za fizične osebe je primerna predvsem za vlagatelje, ki imajo nekaj privarčevanih sredstev in letih na kratek in srednji rok ne bodo potrebovali, hkrati pa niso naklonjeni prevzemanju finančnih tveganj na kapitalskih trgih. V primeru, da bo vlagatelj potreboval sredstva pred dospelostjo obveznice, bo lahko obveznice prodal na sekundarnem trgu.

26. Kakšni so še cilji ljudskih obveznic?

Z izdajo ljudskih obveznic se v prvi vrsti sledi temeljnemu strateškemu ciljem zadolževanja in upravljanja z dolgom državnega proračuna, čemur so prilagojeni tako dinamika, velikost, ročnost in način izdaje ljudskih obveznic. Obenem pa s takšno izdajo želimo prispevati tudi k razvoju kapitalskega trga v Republiki Sloveniji in k večjemu finančnemu opismenjevanju prebivalcev. (vir).

- Razpršitev prihrankov in tveganj

Mali vlagatelji imajo pogosto prihranke le v bankah. Z naložbo v državne obveznice lahko dosežejo večjo razpršenost in zmanjšajo tveganje ter pridobijo likvidno naložbo (t.j. možnost s prodajo pridobiti denarna sredstva pred zapadlostjo).

Izdaja državnih obveznic tako predstavlja naložbeno alternativo z višjim donosom kot npr. bančni depoziti.

- Spodbuditi zanimanje za trge kapitala

Mali vlagatelji še vedno premalo poznajo možnosti varčevanja na trgu kapitala. Nakup državnih obveznic jih lahko spodbudi k večjemu zanimanju za to področje, izboljša finančno pismenost in razširi njihov nabor naložbenih možnosti.

- Izboljšanje finančne pismenosti

S pridobivanjem izkušenj z obveznicami mali vlagatelji krepijo finančno znanje, kar jim omogoča boljše

finančne odločitve in upravljanje osebnih financ.

27. Kakšna naložbena priložnost je nakup ljudske obveznice za državljane?

Obveznice predstavljajo predvsem dolgoročno in hkrati likvidno naložbo. Z vidika vlagateljev veljajo tako obveznice, kot depoziti do zneska 100.000 EUR, ki so sicer del sistema zajamčenih vlog Republike Slovenije, za manj tvegane naložbe.

28. Kako varne so obveznice v primerjavi z bančnimi vlogami - ali država jamči za ta denar?

Državne obveznice spadajo med manj tvegane oblike naložb, saj za izplačilo obveznosti jamči država s svojim proračunom in celotnim premoženjem.

Republika Slovenija kot izdajatelj obveznic torej jamči, da bodo njene obveznosti, ki izhajajo iz obveznic, v celoti in pravočasno poplačane ob dospelosti. To pomeni, da vlagatelji ob dospelosti obveznic dobijo izplačane glavnico in obresti.

Tveganje, da do tega ne bi prišlo, je izredno majhno, saj bi takšna situacija pomenila, da je država zašla v resne finančne težave. To potrjujejo tudi visoke ocene kreditnega tveganja bonitetnih agencij (AA - (stabilni obeti S&P) / A3 (stabilni obeti Moody's) / A (stabilni obeti Fitch). Poleg tega so obveznice izdane v nematerializirani obliki in vodene na trgovnih računih vlagateljev, kar dodatno zmanjšuje tveganja.

Vlagatelji lahko torej pri nakupu državnih obveznic računajo na visoko stopnjo varnosti in zaščite vloženi sredstev. Država s svojo boniteto in ustreznim upravljanjem državnega dolga skrbi, da je tveganje z nakupom državnih obveznic v primeru imetništva le-teh do dospelosti, majhno.

29. Katere so prednosti in slabosti v primerjavi z vlogami na računih v bankah in v skladih?

Pri depozitu se vlagatelj zaveže vezati sredstva do izteka ročnosti. Obveznico pa vlagatelj lahko proda na sekundarnem trgu po tržni ceni kadarkoli do zapadlosti.

Pri depozitih vlagatelj običajno prejme izplačilo zneska obresti skupaj z glavnico ob zapadlosti depozita, medtem ko pri obveznici imetnik prejme izplačilo glavnice ob zapadlosti, v vmesnem obdobju pa prejema obresti.

Investiranje v vzajemne sklade temelji na načelu vzajemnosti, kar pomeni, da postane vlagatelj posredni lastnik vseh naložb, ki jih vzajemni sklad ima. Lastništvo je sorazmerno z vložkom posameznega vlagatelja. Pričakovana donosnost vzajemnih skladov je po navadi višja od donosnosti depozitov ali državnih obveznic, vendar nihče ne jamči, da bo dejanska/realizirana donosnost enaka pričakovani donosnosti. Dejanska donosnost vzajemnih skladov je zaradi različnih dejavnikov lahko tudi nižja od pričakovane donosnosti. Na drugi strani sta donosnosti depozitov in državnih obveznic vnaprej določeni in zanj jamči banka oziroma država. Naložbe v sklade spremljajo tudi določeni stroški, kar znižuje končno donosnost za vlagatelje.

30. Kako varne so obveznice v primerjavi z bančnimi vlogami?

Nakup državnih obveznic lahko predstavlja alternativno obliko varčevanja bančnim vlogam.

Varnost bančne vloge (denarni depoziti) je odvisna od trdnosti banke. Zaradi zagotavljanja stabilnosti in integritete finančnega sistema, zaščite vlagateljev in potrošnikov ter preprečevanja finančnih kriz, je poslovanje bank strogo regulirano. Dodatno so bančne vloge do 100.000 EUR predmet jamstvene sheme, ki krije izplačila v primeru stečaja banke.

Podobno visoko stopnjo varnosti zagotavljajo tudi državne obveznice, saj za izplačilo obveznosti jamči država. Prednost obveznic je torej, da za njih jamči država neposredno in v celoti.

31. Nekateri vlagatelji že nekaj časa kupujejo zakladne menice. Kakšna je primerjava vlaganj v zakladne menice glede stroškov, donosa, obdavčitve in varnosti naložbe z naložbo v ljudske obveznice?

Zakladne menice so kratkoročni instrument denarnega trga, medtem ko je obveznica dolgoročni finančni instrument. Z vidika stroškov bodo obveznice za državljane deležne določenih popustov, ki se pri zakladnih menicah ne upoštevajo. Z vidika donosa bodo obveznice za državljane vsebovale premijo za prebivalstvo. Z vidika varnosti, pa tako obveznice in zakladne menice nosijo tveganje Republike Slovenije.

Pomembna razlika med zakladnimi menicami in obveznicami za državljane je tudi to, da imajo obveznice za državljane, ki so izdane v letih 2024, 2025 in 2026, ter v okviru ponudbe vrednostnega papirja javnosti ponujeni izključno fizičnim osebam enako davčno obravnavo kot bančni depoziti, torej je do 1.000 EUR prejetih obresti na leto neobdavčenih, vsak nadaljnji znesek, pa je obdavčen po veljavnem Zakonu o dohodnini, kar predstavlja 25 %.

32. Kje bodo te knjižene? KDD?

Obveznica bo izdana kot nematerializirana imenska obveznica, vpisana v centralni register nematerializiranih vrednostnih papirjev, ki se vodi pri KDD - Centralni klirinško depotni družbi, d. o. o.

33. Kje lahko dobim neodvisno mnenje o tej naložbi, da se lažje odločim? Kje lahko dobim neodvisno oceno tveganja te naložbe v primerjavi z drugimi možnostmi?

Investicijsko svetovanje nepoučenim oziroma neprofesionalnim vlagateljem glede vlaganja v finančne instrumente lahko v skladu z veljavnim Zakonom o trgu finančnih instrumentov (ZTFI-1) opravljajo samo banke in borznoposredniške družbe, ki imajo za opravljanje te dejavnosti dovoljenje Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP).

Drugi subjekti, kot so zavarovalnice, družbe za upravljanje, upravljavci alternativnih investicijskih skladov, osebe, ki svetujejo zgolj povezanim družbam ali občasno v okviru druge dejavnosti, ter osebe, ki trgujejo izključno za lasten račun, po ZTFI-1 nimajo dovoljenja opravljati investicijskega svetovanja nepoučenim vlagateljem glede vlaganja v finančne instrumente.

34. Kakšna je možnost prodaje obveznic pred zapadlostjo?

Obveznice se lahko prodajajo in kupujejo pred zapadlostjo, saj so prenosljivi vrednostni papirji. To pomeni, da se lahko z njimi trguje na sekundarnem trgu vrednostnih papirjev. Trgovanje z obveznicami na Ljubljanski borzi poteka na borznem trgu v segmentu obveznic. Gre za odločitev malega vlagatelja, pri kateri se mora zavedati, da se obveznica lahko proda na borzi po vsakokratni tržni ceni, ki je lahko višja ali nižja od njene nominalne vrednosti, odvisno od ponudbe in povpraševanja. To pomeni, da vlagatelj ne bo nujno prejel zneska, po katerem je kupil obveznice oziroma nominalnega zneska, ki ga bo izplačal izdajatelj ob dospetju. Prodaja obveznic na sekundarnem trgu praviloma poteka preko banke ali borzno posredniške družbe, pri kateri ima vlagatelj odprt trgovalni račun.

35. Kaj se bo z ljudsko obveznico zgodilo po izdaji?

Po izdaji bo ljudska obveznica uvrščena na trgovanje na Ljubljansko borzo, kjer bo prosto prenosljiva in jo bo lahko kupil kdorkoli.

Obveznice, s katerimi se trguje na tem segmentu, morajo izpolnjevati določene pogoje za uvrstitev v kotacijo. Da se lahko z obveznico trguje na organiziranem trgu, kot je Ljubljanska borza, mora biti vrednostni papir najprej uvrščen v trgovalni sistem borze. Za uvrstitev v borzni trg Ljubljanske borze bo Republika Slovenija, izdajatelj obveznic, po ustaljenem postopku vložila zahtevo za uvrstitev v trgovanje.

Ko borza sprejme obveznico v trgovanje na borzi, se lahko z njo trguje na sekundarnem trgu. Cene se oblikujejo na podlagi ponudbe in povpraševanja med vlagatelji. Obveznice kotirajo po tečaju, izraženem v odstotku od njene nominalne vrednosti. Tečaj obveznic na borzi se spreminja glede na razmere na trgu.

36. Ali se mi pri nakupu teh obveznic lahko ponovi slaba izkušnja iz bančne sanacije?

Naložba v državne obveznice je povsem drugačna naložba, kot je bila naložba v podrejene obveznice bank, delnice bank in drugih podjetjih.

V primeru bančne sanacije in izbrisa podrejenih obveznic in delnic so državljani, ki so investirali v bančne instrumente, utrpeli določene izgube zaradi t.i. delitve breme, ki so bile posledice pravil državnih pomoči. V primeru državnih obveznic pa gre za dolžniške naložbe, saj so namenjene financiranju državnega proračuna. Državne obveznice tako predstavljajo manj tvegano naložbo.

37. Ali ministrstvo pripravlja še kakšne druge ukrepe, ki bi trgovanje z vrednostnimi papirji naredilo bolj privlačno za male vlagatelje?

Ministrstvo za finance je takoj po sprejemu Strategije razvoja trga kapitala v Sloveniji do leta 2030 (sprejeta marca 2023) pristopilo k aktivnostim za njeno izvedbo. Ena od ključnih nalog, ki se že izvaja, je tako projekt uvedbe individualnih računov za finančne instrumente, ki bi omogočali dolgoročneje varčevanje fizičnih oseb z vlaganjem v finančne instrumente.

Osnovna lastnost takega računa je, da lahko varčevalec izvaja vplačila in menjavo finančnih instrumentov (državnih obveznic in drugih instrumentov) znotraj računa pod posebnimi pogoji, ki so lahko za male vlagatelje davčno in stroškovno ter administrativno ugodnejši.

38. Kakšna bo davčna obremenitev/obveznost? Kolikšen bo torej neto donos?

Seštevek davčnih osnov (i) od obresti, ki jih doseže rezident od vrednostnih papirjev, katerih izdajateljica je Republika Slovenija in so izdani v letih 2024, 2025 ali 2026 na podlagi zakona, ki ureja javne finance, ter v okviru ponudbe vrednostnega papirja javnosti ponujeni izključno fizičnim osebam in (ii) od obresti, ki jih doseže rezident na denarne depozite pri bankah in hranilnicah, ustanovljenih v skladu s predpisi v Republiki Sloveniji, ter pri bankah in hranilnicah drugih držav članic EU, se zmanjša za 1000 EUR. Znesek nad 1000 EUR se obdavči skladno z določili Zakona o dohodnini, in sicer se od obresti od obveznic RS94, ki jih prejme fizična oseba – rezident Republike Slovenije, plača dohodnina po stopnji 25 %.

Dohodnina od obresti od obveznic RS94 se ne plačuje z davčnim odtegljajem, pač pa je rezident Republike Slovenije, katerega skupni znesek obresti, navedenih v prejšnjem odstavku, presega 1000 EUR, dolžan do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto vložiti napoved za odmero dohodnine od tovrstnih obresti in po prejemu odločbe plačati odmerjeni znesek davka. Ta davek je dokončni davek, s katerim Republika Slovenija obdavčuje obresti, ki jih prejme rezident Republike Slovenije od obveznic RS94.

OPOZORILO VLAGATELJEM

To je tržno sporočilo, ki je namenjeno informiranju vlagateljev in ni priporočilo ali nasvet za nakup ali prodajo finančnih instrumentov.

Nakup finančnih instrumentov predstavlja določeno tveganje; tudi nakup obveznic lahko za vlagatelja predstavlja tveganje, da bo vlagatelj ob zapadlosti ali prodaji prejel manj denarja, kot ga je v finančni instrument investiral.

ILIRIKA d.d. Ljubljana ne prevzema nobenih jamstev in tveganj v zvezi z naložbo v obveznice, zato vlagateljem in potencialnim vlagateljem priporočamo, da se seznanijo z vsemi oblikami tveganja in vsemi značilnostmi naložbe.

ILIRIKA d.d. Ljubljana nastopa v vlogi distributerja obveznic, za kar prejmemo od Ministrstva za finance distribucijsko provizijo v višini 0,1% od vpisanega zneska oz. dodeljene vrednosti obveznic.